

Domovská stránka>Peniaze/peňažné pohľadávky>Zabezpečenie majetku počas konania v krajinách EÚ

Prebiehajúce postupy a konania v oblasti civilnej justície, ktoré sa začali v prechodnom období, budú podľa práva EÚ ďalej prebiehať. Na portáli elektronickej justície budú na základe vzájomnej dohody so Spojeným kráľovstvom príslušné informácie týkajúce sa Spojeného kráľovstva uverejnené do konca roku 2024.

Zabezpečenie majetku počas konania v krajinách EÚ**Gibraltár****1 Aké sú jednotlivé druhy opatrení?**

Pri opatrení typu *injunction* ide o súdny príkaz, ktorým sa buď vyžaduje určité konanie od strany, alebo sa naopak vyžaduje, aby sa určitého konania zdržala. Pri takomto predbežnom opatrení ide o príkaz vydaný pred rozhodnutím súdu vo veci. Žalobca sa môže usilovať o ochranu svojho postavenia v rámci súdneho konania alebo ešte pred jeho začiatkom, a to tým, že sa bude domáhať predbežného opatrenia na zabránenie tomu, aby žalovaný konal spôsobom poškodzujúcim žalobcu.

Okrem toho existujú dva osobitné typy tohto opatrenia, ktorých sa žalovaný môže domáhať, ak existuje riziko, že žalobca bude konať spôsobom vedúcim k zničeniu dôkazov alebo mareniu rozsudku, ktorý by žalobca získal. Prvým je príkaz na domovú prehliadku, ktorým sa vyžaduje, aby žalovaný umožnil prehliadku svojich priestorov na účely hľadania dokumentov alebo majetku, a druhým je rozhodnutie o zmrazení aktív, ktorým sa žalovanému zakazuje nakladať s aktívami alebo ich presunúť mimo jurisdikcie.

V prípade, že žalobca sa domáha úhrady peňažnej sumy (napr. dlhu alebo náhrady škody), súd môže žalovanému nariadiť, aby uhrádzal priebežné platby v akejkoľvek sume, ktorú žalovaný v konečnom dôsledku bude musieť zaplatiť, aby sa u žalobcu predišlo ťažkostiam, ktoré by vznikli z dôvodu omeškania pri vydávaní rozsudku.

Žalovanému môže hroziť riziko, že aj v prípade, že žaloba bude zamietnutá a žalobcovi bude nariadená úhrada trov, nebude možné tento príkaz na úhradu trov vymáhať. Na ochranu žalovaného môže súd za určitých okolností žalobcovi nariadiť, aby poskytol zábezpeku na trovy, zvyčajne vo forme úhrady určitej sumy do súdnej úschovy.

Najvyšší súd (*Supreme Court*) je oprávnený vydávať predbežné opatrenia na podporu konania v inej jurisdikcii, ak je to vhodné. Okrem toho môže vydať „celosvetové rozhodnutie o zmrazení aktív“, ktoré sa vzťahuje na aktíva v iných jurisdikciách.

2 Za akých podmienok možno vydať tieto opatrenia?**2.1 Postup****Súdne opatrenia (vrátane príkazov na domové prehliadky a rozhodnutí o zmrazení aktív)**

Opatrenia typu *injunction* sú príkazmi súdu. Ak nebol vydaný príkaz na domovú prehliadku alebo rozhodnutie o zmrazení aktív, žalovaný vo všeobecnosti nie je povinný umožniť prehliadku svojich priestorov alebo zdržať sa utrácania svojho majetku. Návrh na príkaz na domovú prehliadku alebo rozhodnutie o zmrazení aktív sa podáva na najvyššom súde.

Strana podávajúca návrh musí úplne a verne uviesť všetky podstatné skutočnosti, o ktorých by mal súd vedieť (najmä pokiaľ ide o návrh bez oznámenia). Mal by sa predložiť aj návrh príkazu, v ktorom sa presne uvádzajú požadované kroky.

V prípade predbežných opatrení sa od strany podávajúcej návrh zvyčajne vyžaduje protizávazok k náhrade škody – sľub, že žalovanému nahradí straty spôsobené opatrením, ak sa následne zistí, že nemalo byť vydané (napr. ak žalobca v súdnom konaní neuspeje).

Návrhy možno podávať bez oznámenia žalovanému v prípade, ak existujú dobré dôvody na jeho neinformovanie. Okrem toho je možné ich podať predtým, než žalobca predloží formulár žaloby, ktorým sa začína konanie vo veci samej. Neexistuje formálna požiadavka, aby žalobcu pri prerokúvaní návrhu zastupoval právnik, žalobca však zvyčajne bude potrebovať právne poradenstvo a zastúpenie, aby takýto návrh mohol podať.

Po tom ako súd vydá príkaz, musí sa vyhotoviť a doručiť žalovanému. Súdni úradníci sa nepodieľajú na doručovaní ani na vymáhaní predbežných opatrení. Príkazy na domovú prehliadku sa však musia vykonať v súlade s osobitnými postupmi. Zvyčajne ich doručuje dohliadajúci právny zástupca (*supervising solicitor*), ktorý sa vyzná v príkazoch na domové prehliadky a je nezávislý od právnych zástupcov žalobcu. Dohliadajúci právny zástupca musí žalovanému príkaz na domovú prehliadku vysvetliť a upozorniť ho na jeho právo využiť právne poradenstvo. Dohliadajúci právny zástupca vykonáva prehliadku alebo dohľad nad prehliadkou a podáva správu o prehliadke právnym zástupcom žalobcu.

Priebežné platby a zábezpeka na trovy konania

Strany sa môžu dohodnúť na priebežných platbách a zábezpeke na trovy konania, ale v prípade, že sa nedohodnú, je potrebné sa obrátiť na súd. Návrh sa podáva vyplnením oznámenia o návrhu a priložením listinných dôkazov. Návrh sa musí doručiť žalovanému, ktorý môže reagovať predložením dôkazov. Ak súd vydá takýto príkaz, určí formu a sumu zábezpeky alebo úhrady, ktorú je potrebné vykonať.

Trovy získania príkazov

Neexistuje žiadna stanovená tarifa pre získanie uvedených príkazov. Pri podávaní návrhov na získanie príkazov však existujú konkrétne súdne poplatky, ktoré závisia od toho, či sa návrh podáva s oznámením žalovanému alebo bez oznámenia. Úplné informácie o týchto poplatkoch je možné získať na adrese Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar a telefónnom čísle (+350) 200 75608.

Žalobca znáša honoráre svojich právnych zástupcov (a v prípade príkazu na domovú prehliadku honorár dohliadajúceho právneho zástupcu), hoci v konečnom dôsledku môže byť úhrada týchto trov nariadená žalovanému.

2.2 Hlavné podmienky

Všetky prostriedky nápravy opísané v tomto oddiele závisia od úvahy súdu a súd ich nenariadi, ak sa domnieva, že by boli nevhodné alebo neprimerané okolnostiam. Súdny bývajú opatrnejšie pri príkazoch na domové prehliadky a rozhodnutiach o zmrazení aktív, pretože ide o mimoriadne závažné opatrenia.

Predbežné opatrenia

Súd pri rozhodovaní o tom, či vydá predbežné opatrenie, najskôr zváži, či existuje „závažná otázka, o ktorej je potrebné rozhodnúť“ (namiesto „neopodstatnenej alebo šikanózne“ otázky). Ak nie, opatrenie bude odmietnuté.

V prípade existencie závažnej otázky, o ktorej je potrebné rozhodnúť, súd posúdi „rovnováhu vhodnosti“. Zahŕňa to zváženie otázky, či by bolo horšie požadovať od žalobcu, aby sa bez daného opatrenia do rozhodnutia zaobišiel, alebo uvaliť na žalovaného opatrenie. Pri rozhodovaní o tejto otázke súd posudzuje uvedené záležitosti v tomto poradí:

Predstavovalo by priznanie náhrady škody pre žalobcu primeraný prostriedok nápravy v prípade, ak by v súdnom konaní uspel? Ak by náhrada škody bola primeraná, opatrenie bude odmietnuté. Ak by náhrada nebola primeraná (napr. preto, že ujma spôsobená žalobcovi je nenapraviteľná alebo nepeňažnej povahy), je potrebné zohľadniť zvyšné otázky.

Poskytol by žalobcov protizávazok k náhrade škody žalovanému primeranú ochranu, ak by žalovaný v súdnom konaní uspel? Ak by náhrada škody predstavovala primeranú ochranu žalovaného, zvyčajne to hovorí v prospech vydania opatrenia.

Ak sa javí, že ostatné faktory sú pomerne vyvážené, súd zachová existujúci stav. Tento faktor je zvyčajne v prospech opatrenia.

Je možné zohľadniť iné spoločenské alebo ekonomické faktory, ako je napríklad vplyv vydania alebo zamietnutia opatrenia na zamestnanosť alebo dostupnosť liekov.

Ako poslednú možnosť môže súd zvážiť relatívne výhody argumentov jednotlivých strán, ale len v prípade, ak je možné dospieť k jasnému názoru, že argumentácia jednej zo strán je oveľa silnejšia než argumentácia druhej strany.

Príkazy na domovú prehliadku

Príkaz na domovú prehliadku sa môže vydať na účel zabezpečenia ochrany dôkazov alebo majetku relevantného pre súdne konanie. Podmienky na získanie príkazu na domovú prehliadku sú prísnejšie ako pri iných druhoch opatrení a súd takýto príkaz nevydá, kým žalobca nepreukáže, že sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

Voči žalovanému existujú evidentné a pádne dôkazy.

Činnosti žalovaného, ktoré sú dôvodom konania, spôsobujú žalobcovi závažnú skutočnú alebo možnú ujmu.

Existujú jednoznačné dôkazy, že žalovaný má usvedčujúce dokumenty alebo podklady.

Existuje „skutočná možnosť“ alebo „pravdepodobnosť“, že ak sa opatrenie nevydá, relevantné dokumenty alebo podklady zmiznú.

Rozhodnutia o zmrazení aktív

Súd môže vydať rozhodnutie o zmrazení aktív v prípade, že je to „spravodlivé a vhodné“. Rozhodnutie o zmrazení aktív sa nenariadi, pokiaľ žalobca nebude schopný preukázať splnenie všetkých týchto podmienok:

Žalobca má opodstatnený žalobný dôvod, ktorý patrí do jurisdikcie súdov v Gibraltári.

Žalobca má voči žalovanému „dobré obhájiteľný prípad“.

Existujú dôvody domnievať sa, že žalovaný má aktíva v rámci jurisdikcie.

Existuje „skutočné riziko“, že žalovaný naloží s aktívami spôsobom, ktorý povedie k tomu, že nebude možné vykonať žiadny rozsudok (napr. zbaví sa aktív alebo ich odstráni z jurisdikcie).

Súd bude postupovať mimoriadne opatrne pri vydávaní rozhodnutí o zmrazení aktív na podporu zahraničných konaní, najmä ak by sa rozhodnutie o zmrazení prekrývalo s príkazom na zmrazenie, ktorý vydal zahraničný súd, na ktorom prebieha konanie vo veci samej, alebo ak by bolo v rozpore s takýmto príkazom, alebo ak zahraničný súd odmietol aktíva zmraziť.

Súd nevydá celosvetové rozhodnutie o zmrazení aktív, ak žalovaný má dostatočné aktíva v rámci jurisdikcie, a musí zvážiť, či by takéto celosvetové opatrenie mohlo byť presadené v krajinách, v ktorých žalovaný má aktíva.

Priebežné platby

Súd môže nariadiť žalovanému priebežné platby len v prípade, že u žalovaného bola uznaná povinnosť zaplatiť žalobcovi peňažné sumy, ak už bol vydaný rozsudok v prospech žalobcu na peňažnú sumu, ktorá sa stanoví neskôr, alebo ak sa súd domnieva, že v rámci konania žalobca získa „podstatnú sumu peňazí“ (alebo v rámci žaloby o držbu pôdy úhradu za to, že žalovaný využíva danú pôdu). V prípadoch ujmy na zdraví možno platbu nariadiť len v prípade, ak záväzky žalovaného splní poisťovateľ alebo ak žalovaný je orgánom verejnej moci.

Zábezpeka na trovy konania

Najbežnejšími prípadmi, pri ktorých súd môže nariadiť žalobcovi, aby poskytol zábezpeku, sú:

Žalobca má bydlisko mimo Európskej únie a európskej zóny voľného obchodu (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko) a bolo by náročné vymáhať príkaz na náhradu trov konania v krajine pobytu žalobcu.

Žalobca je spoločnosť alebo iný registrovaný subjekt a je oprávnené sa domnievať, že nebude schopný uhradiť náklady žalovaného, ak mu to bude prikázané. (Pri rozhodovaní o príkaze na zloženie zábezpeky súd zohľadní aj skutočnosť, či žalobcov nedostatok peňazí alebo finančných prostriedkov nebol spôsobený konaním žalovaného).

Žalobca zmenil adresu s cieľom vyhnúť sa dôsledkom súdneho konania alebo vo formulári žaloby neuviedol správnu adresu.

Žalobca vo vzťahu k svojmu majetku podnikol kroky, ktoré sťažujú vymáhanie príkazu na náhradu trov konania voči nemu.

Súd vydá takýto príkaz, len ak bude presvedčený o tom, že je to vzhľadom na všetky okolnosti odôvodnené. Zohľadní pri tom, či sa žiadosť o zábezpeku využíva na potlačenie skutočného nároku a či nárok má dostatočne dobré vyhliadky na úspech.

Súd môže takisto nariadiť, že zábezpeku musí poskytnúť:

tretia strana, ktorá financuje nárok výmenou za podiel na výsledku konania, alebo ktorá postúpila právo uplatniť nárok žalobcovi s cieľom vyhnúť sa riziku príkazu na náhradu trov konania,

ktorákoľvek strana konania, ktorá bez dobrého dôvodu nedodržala súdne pravidlá.

3 Čo je predmetom týchto opatrení a aký majú charakter?

3.1 Na aké druhy aktív sa môžu tieto opatrenia vzťahovať?

Predbežné opatrenia

Súdny príkazom sa buď od strany vyžaduje určité konanie, alebo sa naopak vyžaduje, aby sa určitého konania vo vzťahu k akémukoľvek druhu majetku zdržala.

Príkazy na domovú prehliadku

Príkazom na domovú prehliadku sa žalovanému ukladá povinnosť povoliť vstup do jeho priestorov, ale nepovoľuje sa žalobcovi, aby si vstup vynútil. V príkaze musia byť uvedené priestory, ktoré sa môžu prehľadať, a zoznam položiek, ktoré osoby vykonávajúce prehliadku môžu preskúmať, skopírovať a odnieť. Príkaz sa môže týkať len dôkazov, ktoré môžu byť v rámci konania relevantné, alebo majetku, ktorý môže byť predmetom konania alebo ku ktorému sa môžu v priebehu konania vyskytnúť otázky.

V štandardnej forme príkazu sa žalovanému ukladá, aby vydal všetky položky uvedené v príkaze. V prípade, že by sa relevantné dôkazy mohli uchovávať v počítačoch, sa musí poskytnúť prístup k všetkým počítačom v priestoroch, aby mohli byť prehľadané, a musia sa poskytnúť kópie všetkých relevantných nájdených položiek.

Rozhodnutia o zmrazení aktív

Súd môže vydať rozhodnutie o zmrazení majetku žalovaného, ktorým sa žalovanému zakazuje znížiť objem jeho aktív v rámci jurisdikcie pod určitú hodnotu, alebo príkaz na zmrazenie konkrétnych aktív. Žalovaný bude stále môcť mŕňať stanovené sumy na náklady na živobytie, právne poradenstvo a zastúpenie a príkaz môže žalovanému umožňovať nakladať s aktívami v rámci bežného chodu podnikania.

V štandardnej forme je rozhodnutie o zmrazení aktív príkazom s „maximálnou sumou“, ktorá sa uplatňuje na všetky aktíva žalovaného až do uvedenej hodnoty. Týka sa všetkých aktív, pri ktorých je žalovaný oprávnený s nimi nakladať ako s vlastnými, vrátane aktív držaných alebo ovládaných treťou stranou podľa pokynov žalovaného.

Všeobecný príkaz, resp. príkaz s „maximálnou sumou“ sa týka všetkých aktív, vrátane hnuiteľného majetku a nehnuteľností, vozidiel, peňažných prostriedkov a cenných papierov. Príkaz sa okrem toho vzťahuje na všetky aktíva nadobudnuté po jeho vydaní. Môžu sa v ňom stanovovať konkrétne časti majetku, obchodné aktíva a bankové účty, ktoré sú zmrazené. Spoločný bankový účet sa nezmrazuje, pokiaľ nie je konkrétne zahrnutý v príkaze.

3.2 Aké sú účinky týchto opatrení?

Žalovaný sa upozorní, že nedodržanie predbežného opatrenia sa pokladá za pohrdanie súdom, za ktoré môže žalovanému hroziť uväznenie, pokuta alebo zaistenie aktív.

Za pohrdanie súdom sa nemusí považovať situácia, ak tretia strana žalovanému povolila nakladanie s aktívami v rozpore s rozhodnutím o zmrazení aktív. Ak však tretia strana, ktorá bola informovaná o rozhodnutí o zmrazení aktív, vedome pomáha žalovanému pri nakladaní s aktívami, ktoré sú zmrazené, táto strana sa dopúšťa pohrdania súdom. Žalobca by preto mal poskytnúť kópie rozhodnutí o zmrazení aktív tretím stranám, ako sú banky, účtovníci a právni zástupcovia žalovaného. (V štandardnej forme príkazu sa s týmto počíta, pričom tretie strany sú upozornené na možné pokuty. Zahrnuté sú aj záväzky žalobcu k náhrade primeraných trov, ktoré tretím stranám vznikajú pri dodržiavaní príkazu, a ich odškodnenia za záväzky, ktoré im pri tom vznikli). Aj v prípade, že boli o príkaze informované, môžu banky a iné tretie strany stále uplatniť práva na zábezpeku a započítanie, ktoré vznikli pred vydaním rozhodnutia o zmrazení aktív.

Rozhodnutím o zmrazení aktív sa žalobcovi neposkytujú žiadne vlastnícke práva, pokiaľ ide o zmrazené aktíva. Vo všeobecnosti je jediným prostriedkom nápravy žalobcu právo podať žalobu za pohrdanie. Zmluva uzavretá v rozpore so súdnym opatrením je nezákonná a bude stranou, ktorá má vedomosť o existencii príkazu, nevykonateľná. Okrem toho môže súd v niektorých prípadoch vydať samostatné opatrenie, ktorým žalovanému zabráni uzatvoriť zmluvu s treťou stranou. Vlastníctvo sa však môže naďalej previesť na základe nezákonnej zmluvy, a preto hneď, ako sa takáto zmluva vykoná, všeobecne nie je možné získať späť prevezený majetok.

3.3 Aká je platnosť týchto opatrení?

Ak sa prijme uznesenie o predbežnom opatrení v prítomnosti strán, môže sa jeho účinnosť uvádzať ako do začiatku konania, vydania rozsudku alebo iného príkazu súdu, alebo do konkrétného dátumu. (Ak je opatrenie účinné „do ďalšieho príkazu“, jeho účinnosť neuplynie vydaním rozsudku súdu, ale až vydaním ďalšieho príkazu, ktorým sa opatrenie výslovne alebo implicitne zruší.)

Predbežné opatrenie vydané voči žalovanému bez oznámenia bežne platí len na určité obmedzené obdobie, zriedkavo viac ako 7 dní, a jeho pokračovanie si vyžaduje vydanie ďalšieho súdneho príkazu. Pri vydávaní predbežného opatrenia bez oznámenia súd zvyčajne určí „lehotu na odpoveď“ pre ďalšie pojednávanie, na ktorom sa môže žalovaný zúčastniť a napadnúť pokračovanie príkazu. V štandardnej forme rozhodnutia o zmrazení aktív sa uvádza, že platí do uplynutia lehoty na odpoveď alebo do ďalšieho príkazu.

4 Je možné odvolať sa proti takémuto opatreniu?

Žalovaný alebo iná tretia strana, ktorá je priamo dotknutá predbežným opatrením, sa môže kedykoľvek obrátiť na súd so žiadosťou o jeho zmenu alebo zrušenie (hoci návrh týkajúci sa príkazu na domovú prehliadku, ktorý už bol vykonaný, by mal zvyčajne počkať do začiatku súdneho konania). Pri napadnutí príkazov vydaných bez oznámenia nie je potrebné čakať na uplynutie lehoty na odpoveď. Žalovaný musí o návrhu vopred informovať právnych zástupcov žalobcu. Návrh by sa mal zvyčajne predložiť súdu, ktorý príkaz vydal, a často o ňom bude rozhodovať ten istý sudca.

Žalovaný môže takýto návrh podať okrem iného na základe týchto dôvodov: nesplnenie jednej z podmienok príkazu, podstatná zmena okolností, ktorou zaniká odôvodnenie príkazu, utláčajúci vplyv uznesenia, neprimeraný zásah do práv nevinných tretích strán a omeškanie žalobcu pri uplatňovaní nároku. Ak sa opatrenie získalo bez oznámenia žalovanému, dôvody na zrušenie alebo zmenu príkazu zahŕňajú aj prípad, ak žalobca neuviedol súdu podstatné skutočnosti pri získavaní príkazu, a nedostatočnosť dôkazov na odôvodnenie vydania predbežného opatrenia bez oznámenia.

Ak súd príkaz zruší, žalovaný sa môže odvolať na protizáväzok žalobcu k náhrade škody a domáhať sa odškodnenia. Súd nariadi „získovanie týkajúce sa škôd“ s cieľom určiť škody žalovaného, pričom tento postup sa môže odložiť až do samotného konania alebo na neskôr.

Súd je oprávnený zrušiť alebo zmeniť príkazy týkajúce sa priebežných platieb a zábezpeky na náklady a nariadiť, aby sa všetky sumy alebo časť súm uhradených na základe príkazu vrátila.

Posledná aktualizácia: 27/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.